

Betreft: Notitie t.b.v. agenderen zonnevelden in de commissie RGW van 15 oktober 2018.

Van: CDA fractie (Tineke Koelewijn)

Aan: voorzitters en leden van de Commissie RGW Provinciale Staten Utrecht

D.d. 21 september 2018

Het maatschappelijk debat over de energietransitie is in de afgelopen maanden in een volgende fase gekomen. Niet alleen de voorgestelde middelen, de kosten en de verdeling hiervan en de effecten op natuur en omgeving, maar ook het draagvlak voor deze energietransitie zijn onderwerp geworden van het gesprek over hoe wij als Provincie en haar inwoners bij kunnen dragen aan een toekomst, waarbij duurzame energie een belangrijke rol zal spelen.

Vanuit het CDA willen wij de rol van zonnevelden binnen deze transitie in de commissie RGW agenderen en het gesprek hierover voeren. Waarbij de eventuele ruimtelijke inpassing centraal staat.

Het CDA onderkent de rol van zonnevelden. Wij constateren dat er op dit moment nog geen zonnevelden zijn in de provincie Utrecht zijn gerealiseerd, maar wel eerste initiatieven worden ontplooid en het eerste zonneveld in aanbouw is (Eemnes). Wij zien tegelijkertijd dat de provincie Utrecht experimenteerruimte biedt voor zonnevelden. Waarbij de kaders ruim zijn opgesteld met als doel om maatwerk te leveren. Er is een voorkeur voor zonnepanelen op daken boven zonnevelden, maar deze volgorde wordt niet altijd strikt aangehouden. Wel zien we een primaire voorkeur voor pauzelandenschappen en ruimte voor veldopstellingen, zolang de bestaande functies niet onevenredig worden aangetast of beperkt. Bovendien mogen de ontwikkelingen niet leiden tot onevenredige aantasting van landschappelijke kernkwaliteiten, natuurwaarden en cultuurhistorische waarden (PRS/PRV).

Uit de beantwoording op eerdere vragen kunnen wij verder opmaken dat zonnevelden moeten aansluiten op bestaande bebouwde agrarische bouwpercelen of daar waar al stedelijke functies plaatsvinden.

Een voor het CDA zeer belangrijke voorwaarde: het draagvlak vanuit de bewoners, wordt nog niet specifiek meegenomen in dit hele proces (RGW 5 maart 2018). Vanuit de lokale bevolking, o.a. Amersfoort Vathorst, Eemnes en Bunschoten bereiken ons signalen dat bewoners concrete vragen stellen over de doelmatigheid en de effecten van zonnevelden in hun directe, vaak landelijke omgeving. Die omgeving is hen veel waard. Ze maken zich zorgen en die zorgen begrijpt het CDA. Als er al sprake zou moeten zijn van afname van agrarisch grondgebied, dan moet deze bij voorkeur worden getransformeerd naar natuur. En als er dan al natuur is gerealiseerd dan zou deze natuur ingezet kunnen worden voor energieproductie.

Er is dus zorg over het behoud van open landschappen, voldoende landbouwgrond en het aantasten van kernkwaliteiten en natuurwaarden. Welk effect heeft een zonneveld op de diversiteit van de natuur, het vogelleven en de kwaliteit van biotoop. Verder valt op dat bewoners de recreatieve waarde van de bovengenoemde gebieden heel erg belangrijk vinden voor hun welbevinden.

Wat opvalt is dat gemeenten worstelen met dit vraagstuk omdat kennis over randvoorwaarden zoals genoemd in PRS/PRV en overige regelgeving ontbreekt. Voor ons als Provinciale Staten valt verder op dat er bovendien geen concrete randvoorwaarden aanwezig zijn om een aanvraag te kunnen

toetsen op o.a. doelmatigheid en de effecten op het landschap en biotoop Daarmee maken we ons als provincie Utrecht kwetsbaar.

Kunnen wij het al dan niet toestaan van een zonneveld SMART uitleggen aan onze inwoners? Is het niet raadzaam om hier een instrumentarium voor te ontwikkelen, dan wel gebruik te maken van de Duurzame Ladder van de Stedelijke Vernieuwing of een instrument over te nemen van andere provincies? Staan we als provincie voldoende open voor het draagvlak van bewoners? Hoe borgen we dat initiatieven daadwerkelijk bijdragen aan een energietransitie die door iedereen kan worden meegemaakt? Dat er geen sprake is van participatie via aandelen, of dure crowdfunding?

In dezelfde discussie wordt ook vaak het argument ingebracht dat er onvoldoende oppervlak beschikbaar is voor zonnepanelen. Het aantal meters zou niet voldoen. Daarbij wordt geen rekening gehouden met voortschrijdende technische ontwikkelingen m.b.t. de opbrengst van de panelen en we merken dat het beschikbare dakoppervlak in bezit van bedrijfspanden, boerderijen en kantoorpanden en scholen in deze discussie niet wordt meegenomen.

Dat laatste hebben wij als provinciale CDA-fractie getoetst binnen de provincie Utrecht. En tot onze verrassing kregen we veel positieve reacties binnen van ondernemers, die graag hun dak wel met zonnepanelen willen bedekken, of hiermee al bezig zijn. Vanuit o.a. Nieuwegein, Baarn, Ronde Venen, Bunschoten en Maarsbergen.

Onze buurprovincie Gelderland heeft inmiddels o.a. in haar Omgevingsvisie vastgelegd, dat zij kritisch is daar waar het grote zonnevelden betreft, groter dan 2 ha. Zie o.a. Omgevingsvisie provincie Gelderland hoofdstuk 3.7.16. Grote zonnevelden niet mogelijk. De Provincie Zuid-Holland heeft de regeling "asbest eraf, zon erop" ruimer opengesteld en meldt dat de bedrijfsdaken in Zuid-Holland goed voor 20 vierkante kilometer aan zonnepanelen zijn.

Tot slot, het Nederlandse stroomnet kan anno 2018 het snel groeiende aanbod van zonne-energie niet aan. Ongeveer twintig parken kunnen op dit moment niet op het elektriciteitsnet worden aangesloten, of er wordt maar een deel van de opgewekte stroom toegelaten. De netbeheerders (Liander, Enexis) geven aan dat er meer regie nodig is vanuit de centrale overheid.

Graag legt het CDA dan ook de volgende vragen aan de commissie RGW voor:

- Voldoet de huidige PRS/PRV daar waar het gaat om voorwaarden, wanneer het zonnevelden betreft,?
- Is er behoefte aan een SMART-instrumentarium/afwegingskader om eventuele initiatieven te toetsen?
- In hoeverre kan het voorbeeld van de Provincie Gelderland gevolgd worden, door in de aanstaande Omgevingsvisie gebieden te benoemen, waar geen grote zonneparken worden toegestaan?
- Op welke wijze kunnen we de participatie van burgers een plaats geven in dit afwegingskader?
- Op welke wijze kunnen we de draagvlak onder burgers een plaats geven in dit afwegingskader?
- Herkent u de bereidheid van ondernemers en andere organisaties om hun daken in te zetten voor het winnen van zonne-energie?
- Moeten we als provincie Utrecht niet meer werk maken van de inventarisatie van alternatieve plekken om zonnepanelen te plaatsen – bermen, geluidswallen, ruimtes binnen verkeerspleinen, publieke panden (incl. het Huis van de Provincie) enz.?

